

Aan de Minister voor Rechtsbescherming

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Rechtsbestel
Rechtspraak en Geschilopl.

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

nota

Kabinetsreactie WODC-onderzoek naar 'oneigenlijk gebruik' van proceskostenvergoedingen

Datum
10 juni 2024

Onze referentie
5533405

Bijlage(n)
2

1. Aanleiding

Op 22 mei 2024 heeft het Wetenschappelijk Onderzoeks- en Datacentrum (WODC) in opdracht van het ministerie van Justitie en Veiligheid haar onderzoeksrapport '*Op (proces)kosten gejaagd?, onderzoek naar 'oneigenlijk gebruik' van bestuursrechtelijke procedures met het oog op proceskostenvergoedingen*' opgeleverd. Met bijgaande kabinetsreactie wordt het onderzoek aangeboden aan de Tweede Kamer. De stukken worden parallel voorgelegd aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Er is door de ministeries van Financiën en Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties aangegeven dat geen aanleiding wordt gezien om de kabinetsreactie mede namens hun bewindspersonen te versturen.

2. Geadviseerd besluit

In te stemmen met de kabinetsreactie en verzending ervan aan de Tweede Kamer.

3. Kernpunten

- Het kabinet heeft het WODC opdracht gegeven onderzoek te doen naar 'oneigenlijk gebruik' van bestuursrechtelijke procedures met het oog op het verkrijgen van de proceskostenvergoeding.
- De onderzoekers is gevraagd te onderzoeken in welke mate en op welke terreinen van het bestuursrecht dat oneigenlijk gebruik voorkomt en op welke manieren dat oneigenlijke gebruik zou kunnen worden ingedamd.
- Het onderzoek is inventariserend van aard en biedt een uitgebreid overzicht van belangrijke ontwikkelingen op het vlak van proceskostenvergoedingen in relatie tot oneigenlijk gebruik.
- Het onderzoek heeft geen sluitende definitie van oneigenlijk gebruik opgeleverd en ook geen toetsingskader op basis waarvan duidelijk gemaakt kan worden wanneer sprake is van oneigenlijk gebruik.
- Wel hebben de onderzoekers indicatoren gegeven voor oneigenlijk gebruik en is een overzicht gemaakt van de verschillende factoren in wet- en regelgeving die aanleiding kunnen geven voor oneigenlijk gebruik.
- Positief is dat uit het onderzoek naar voren komt dat het oneigenlijk gebruik in hoofdzaak voorkomt in de rechtsgebieden die al in beeld zijn, namelijk waardering van onroerende zaken (WOZ), belasting van personenauto's en motorrijwielen (bpm) en verkeersboetes ingevolge de Wet administratieve handhaving verkeersvoorschriften (Wahv).

- Om het oneigenlijk gebruik binnen deze rechtsgebieden tegen te gaan zijn door het kabinet al verschillende maatregelen genomen. Met de Wet herwaardering proceskostenvergoeding WOZ en bpm (Wet herwaardering) die per 1 januari 2024 in werking is getreden is voor de WOZ, bpm en Wahv de proceskostenvergoeding naar beneden bijgesteld en meer in lijn gebracht met de reële werklast van gemachtigden. De verwachting is dat het aantal bezwaren en beroepen (ingediend door bedrijven die werken op basis van no cure no pay (hierna: ncnp) daardoor zal afnemen.
- Ook wordt in het onderzoek geconstateerd dat ncnp-bedrijven steeds actiever lijken te worden als het gaat om bezwaren tegen naheffingen van de parkeerbelasting. Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties zal daarom in de komende periode een expertmeeting organiseren met de betrokken organisaties om te verkennen welke oplossingsrichtingen voor oneigenlijk gebruik bij naheffingsaanslagen parkeerbelasting kunnen worden uitgewerkt.

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Rechtsbestel
Rechtspraak en Geschilopl.

Datum
10 juni 2024

Onze referentie
5533405

4. Toelichting op de voorgestelde maatregelen

De onderzoekers hebben twee generieke maatregelen voorgesteld en een aantal sectorspecifieke maatregelen. Hieronder volgt een beknopte weergave van de maatregelen en de kabinetsreactie.

Voorgestelde algemene maatregelen

1. Een regeling waarmee meer duidelijkheid kan worden verschaft aan de rechtspraak wanneer aanleiding kan bestaan voor een lagere proceskostenvergoeding.
2. Regulering van en toezicht op ncnp-markten.

Kabinetsreactie

- De toegevoegde waarde van de voorgestelde regeling om meer duidelijkheid te verschaffen aan de rechtspraak lijkt gezien de reeds genomen maatregelen op dit moment beperkt. De voorgestelde maatregel om toezicht op ncnp-markten te reguleren vergt een stelselwijziging waarvan de implicaties op dit moment niet goed zijn te overzien.
- Aan de hand van de monitoring en de invoeringstoets van de Wet herwaardering evenals alle andere ingezette maatregelen (zie hieronder) zal worden bepaald of deze voorgestelde maatregelen, of andere aanvullende maatregelen, nodig zijn. De invoeringstoets zal één jaar na de inwerkingtreding van de wet worden uitgevoerd.

Voorgestelde maatregelen WOZ

1. De WOZ-waarde niet jaarlijks, maar eens in de twee of drie jaar waarden.
2. Niet langer op één bedrag waarden, maar aangeven tussen welke bedragen de WOZ-waarde zich bevindt.
3. Gebruik van vooraankondigingen, waarbij de belanghebbende eerder op de hoogte wordt gebracht van de relevante kenmerken van de onroerende zaak.

Kabinetsreactie

- Ter verbetering van het WOZ-proces worden er, naast de maatregelen die zijn uitgewerkt in de Wet herwaardering, door het ministerie van Financiën nog een

aantal aanvullende maatregelen verkend zoals de door de onderzoekers voorgestelde 'vooraankondiging'.¹²

- De andere twee maatregelen vormen een ingrijpende wijziging van de waarderingsystematiek van de WOZ en maken daarom nog geen deel uit van de verkenning. Deze maatregelen zijn wel in beeld om in overweging te nemen, indien zou blijken dat de ingezette maatregelen onvoldoende effect sorteren.

Voorgestelde maatregelen Wahv

1. Investeren in feedbackloops zodat een meer gestructureerde informatievoorziening ontstaat vanuit de partijen die betrokken zijn bij de behandeling van bezwaar en (administratief) beroep.
2. Voorzien in uitgebreidere informatievoorziening in geval van beschikkingen en boetes zodat belanghebbenden een vollediger beeld krijgen van de grondslag van het besluit en mogelijk minder vaak bezwaar indienen.
3. Doorvoeren van een wetswijziging waardoor geen aanspraak bestaat op proceskostenvergoeding wanneer het primaire besluit gebrekkig is onderbouwd, maar het bedrag juist is vastgesteld.
4. Doorvoeren van een aanpassing waardoor foutieve omschrijvingen van de gedraging of feitcodes niet automatisch tot toekenning van proceskostenvergoeding hoeven te leiden, maar alleen als er sprake is van een wijziging van het boetebedrag.
5. Onderzoek doen naar een systeem van digitaal procederen met tussenkomst van een arbitrageforum.

Kabinetsreactie

- Ter verbetering van het Wahv-proces worden al de nodige maatregelen genomen zoals de investering in terugkoppeling van de kwaliteit van beschikkingen aan opsporingsorganisaties (feedback loops) en verbetering van de kwaliteit van het Wahv-proces door alle betrokkenen en gemachtigden in de gelegenheid te stellen door Parket CVOM te worden gehoord.
- Ten aanzien van de aanbeveling om een wetswijziging door te voeren waardoor geen aanspraak bestaat op de proceskostenvergoeding wanneer het primaire besluit gebrekkig is onderbouwd, maar het bedrag juist is vastgesteld, geldt dat er naar huidig recht al geen grond is voor toekenning van een proceskostenvergoeding.
- De door de onderzoekers voorgestelde maatregel ten aanzien van het voorzien in uitgebreidere informatievoorziening en de aanbeveling waarbij de foutieve omschrijvingen van de gedraging of feitcodes niet automatisch tot toekenning van proceskostenvergoeding hoeven te leiden, worden betrokken bij de hierboven ingezette acties en de uitkomsten van de evaluatie. Dit geldt ook voor de aanbeveling wat betreft het onderzoek naar een systeem van digitaal procederen met tussenkomst van een arbitrageforum. De uitkomsten van de evaluatie worden in 2025 verwacht.

4.1. Krachtenveld

- De kabinetsreactie is afgestemd met DRC (CVOM), DWJZ, het ministerie van Financiën en het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Rechtsbestel
Rechtspraak en Geschilopl.

Datum
10 juni 2024

Onze referentie
5533405

¹ Kamerstukken II 2023/24, 36 418, nr. 133, p. 8-9.

² Kamerstukken II 2023/24, 29 279, nr. 828, p. 1.

- De staatssecretaris van Financiën, Fiscaliteit en Belastingdienst is verantwoordelijk voor WOZ en bpm.
- De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is verantwoordelijk voor de kaders van de parkeerbelasting.
- Deze nota is ter informatie gestuurd aan MJenV.

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Rechtsbestel
Rechtspraak en Geschilopl.

Datum
10 juni 2024

Onze referentie
5533405

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

5.1. Toelichting

De persoonsgegevens van de ambtenaren zijn niet openbaar ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer.